

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Основи міжнародних економіки та менеджменту

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **073 Менеджмент**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Міжнародний менеджмент**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
міжнародної економіки і менеджменту

Надія ПРОСКУРНИНА

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Розробник:

Бестужева С. В., к.е.н., доц. кафедри міжнародної економіки і менеджменту

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Сучасний динамічний розвиток світової економіки характеризується поглибленням глобалізаційних та інтеграційних процесів, що свідчить про посилення взаємодії та взаємозалежності країн. Нині економічний добробут будь-якої країни значною мірою залежить від ступеня відповідності національної економічної політики сучасним реаліям розвитку міжнародного бізнесу. Це стосується, насамперед, структури економіки, конкурентоспроможності товарів та послуг, науково-технологічного, інфраструктурного та інституціонального забезпечення ринкових процесів.

В сучасних умовах реформування національної економіки не можливе без розв'язання завдань оптимізації системи міжнародної економічної діяльності, яка є і компонентом системи господарювання, і потужним каталізатором його подальшого розвитку. Тому ефективність зовнішньоекономічних зв'язків України залежить від виявлення та швидкого реагування на зміни у світовому господарстві, поглибленого вивчення їх причин та наслідків.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» є формування системи теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки та менеджменту, а також форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Вступ до фаху	Менеджмент
Макро- і мікроекономіка	Міжнародний менеджмент
Теорія організації	Міжнародний логістичний менеджмент
Всесвітня історія	Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.	РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.	РН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.	РН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	РН7. Виявляти навички організаційного проектування.
СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.	РН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.	РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.	РН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.	РН19. Розробляти й обґрунтовувати розвиток зовнішньоекономічної діяльності на макро- мезо- та мікрорівнях управління.
СК 17. Здатність до оцінки та прогнозування розвитку зовнішньоекономічної діяльності на макро- мезо- та мікрорівнях управління.	РН19. Розробляти й обґрунтовувати розвиток зовнішньоекономічної діяльності на макро- мезо- та мікрорівнях управління.
СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	РН21. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств, застосовуючи знання новітніх управлінських технологій та механізмів організації й управління експортним потенціалом підприємства.
СК 16. Здатність здійснювати комплексний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства із використанням сучасних інформаційних технологій.	РН21. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств, застосовуючи знання новітніх управлінських технологій та механізмів організації й управління експортним потенціалом підприємства.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий розділ 1

Теоретичні основи формування та розвитку системи світогосподарських зв'язків

Тема 1. Міжнародна економічна система

1.1. Міжнародний поділ праці (МПП), як основа міжнародної економічної системи

Сутність міжнародної економічної системи. Міжнародний поділ праці (МПП), як основа міжнародної економічної системи. Фактори, що впливають на розвиток МПП. Напрямки міжнародного поділу праці.

1.2. Основні форми МПП: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва

Форми міжнародного поділу праці: міжнародна спеціалізація виробництва, міжнародне кооперування виробництва. Форми та види міжнародної спеціалізації

виробництва. Класифікація міжнародного кооперування.

1.3. Етапи та особливості розвитку сучасного світового господарства

Сутність сучасного світового господарства. Етапи та тенденції розвитку світового господарства. Основні особливості функціонування світового господарства другої половини 20-го століття. Основні риси та особливості розвитку сучасних МЕВ.

1.4. Сутність, предмет та структура міжнародних економічних відносин

Поняття, сутність, предмет, об'єкти, головні суб'єкти, мета і структура міжнародних економічних відносин (МЕВ). Рівні МЕВ як глобальних відносин. Основоположні принципи МЕВ. Суб'єкти МЕВ. Національні економічні інтереси як засіб реалізації МЕВ. Форми прояву інтересів: загальнонаціональні та міжнародні. Особливості сучасних МЕВ.

Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг

2.1. Теорії міжнародної торгівлі.

Теорія порівняльних витрат виробництва, принцип абсолютних порівняльних переваг у торгівлі. Модель Хекшера-Оліна, Самуельсона і парадокс Леонтьєва. Сучасні західні теорії модернізації МПП.

2.2. Сутнісна характеристика та структура світового ринку товарів та послуг

Сутнісна характеристика світового ринку. Територіальна структура світового ринку. Функціональна структура світового ринку. Риси й особливості розвитку світового ринку товарів та послуг. Товарні класифікації і номенклатури, які використовувалися в міжнародних відносинах. Класифікаційна схема Гармонізованої системи опису й кодування товарів. Поняття, специфічні риси, принципи та особливості міжнародної торгівлі. Показники, що характеризують участь країн у міжнародній торгівлі. Фактори, що впливають на рівень розвитку міжнародної торгівлі. Класифікація форм міжнародної торгівлі.

Класифікація послуг. Особливості розвитку міжнародної торгівлі транспортними, консалтинговими, туристичними, інжиніринговими, інформаційними послугами.

2.3. Організаційні форми міжнародної торгівлі.

Основні методи міжнародної торгівлі: торгівля напряму та через посередників. Переваги залучення посередників. Види посередницьких операцій і відповідні їм види угод. Загальна характеристика інституціональних посередників. Поняття, функції та різновиди міжнародних товарних бірж. Товари, що традиційно є предметом біржового обороту. Види і цілі біржових угод. Міжнародні аукціони, як метод збуту реальних товарів зі строго індивідуальними властивостями. Види і способи ведення аукціонних торгів. Міжнародні торги, як метод розміщення замовлень купівлі-продажу або підяду. Етапи проведення та особливості міжнародних торгів.

2.4. Особливості ціноутворення в міжнародній торгівлі.

Поняття світової ціни. Види цін, які залучаються як вихідна інформація про ціни світового ринку. Фактори, що впливають на ціноутворення на світових товарних ринках. Основні принципи міжнародного ціноутворення. Методологія розрахунку цін на експортовану та імпортовану продукцію. Комерційні поправки при визначенні цін на світових товарних ринках.

2.5. Міжнародні комерційні та некомерційні науково-технічні зв'язки.

Міжнародне науково-технічне співробітництво на некомерційній основі (участь у симпозиумах, конференціях, семінарах та ін.). Форми передачі технології на комерційній основі: патентні угоди, ліцензійні угоди, "ноу-хау", інжиніринг, франчайзинг. Ліцензійна торгівля як провідна форма міжнародного трансферу технологій. Ліцензійна угода: сутність, структура. Форми ліцензійних винагороджень: роялті, паушальний платіж, участь у прибутку ліцензіата, участь у власності ліцензіата.

2.6. Основні тенденції в міжнародній торговельній політиці.

Концепції міжнародної торгівлі: політика вільної торгівлі та протекціонізму. Тарифне і нетарифне регулювання торговельно-економічних відносин.

2.7. Регулювання міжнародних торговельних відносин.

Протиріччя сучасної міжнародної торгівлі. Роль міжнародної організації –

Генеральної асоціації по тарифам і торгівлі (Світової організації торгівлі) в регулюванні міжнародної торгівлі (ГАТТ/СОТ).

Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво

3.1. Міжнародний рух капіталу: сутність, умови та форми.

Класифікація форм міжнародного руху капіталу. Офіційний та приватний капітал. Підприємницький та позиковий капітал. Довгостроковий, середньостроковий та короткостроковий капітал. Прямі та портфельні іноземні інвестиції.

3.2. Прямі іноземні інвестиції: сутність, склад, причини та наслідки.

Характеристика прямих інвестицій. Переваги та недоліки прямого іноземного інвестування. Економічні наслідки прямого іноземного інвестування для країни-інвестора, країни-реципієнта та світової економіки. Особливості сучасного розвитку міжнародної інвестиційної сфери.

3.3. Портфельні іноземні інвестиції: причини, сутність та види.

Характеристика портфельних інвестицій. Особливості портфельного інвестування. Суб'єкти та об'єкти портфельного інвестування. Переваги та недоліки портфельного інвестування. Тенденції розвитку портфельного інвестування в країнах світу. Світовий фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку.

3.4. Інвестиційний клімат країни: сутність, фактори формування та складові елементи.

Методичні підходи щодо оцінки інвестиційного клімату країни. Інвестиційний ризик: сутність та причини виникнення. Методи зниження інвестиційного ризику.

3.5. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти.

Форми і методи державного регулювання міжнародного інвестування. Визначення інвестиційної позиції країни.

Тема 4. Світовий фінансовий ринок та міжнародний кредит

4.1. Сутність, передумови створення та принципи світового фінансового ринку

Сутність, передумови створення та структура світового фінансового ринку.

4.2. Функції та структура світового фінансового ринку

Функції світового фінансового ринку. Характеристика ринку грошей, ринку банківських кредитів, ринку короткотермінових фінансових активів, валютного ринку, ринку цінних паперів. Основні форми регулювання світового фінансового ринку.

4.3. Класифікація суб'єктів світових фінансових ринків

Типи міжнародних фінансових ринків. Основні суб'єктами міжнародного фінансового ринку. Джерела фінансових ресурсів та активи фінансових інститутів. Прямі учасники фінансових операцій ринку позичкових капіталів, ринку цінних паперів, валютного ринку, страхового ринку, ринку золота, ринку нерухомості.

4.4. Сутність та класифікація міжнародних кредитів

Поняття, умови та вартість кредиту. Класифікація кредитів за різними ознаками та їх характеристика. Угоди про надання кредиту. Особливості та порядок надання комерційних кредитів. Банківське кредитування зовнішньої торгівлі. Порівняльна характеристика кредитних операцій, їх переваги та недоліки.

4.5. Сучасні форми міжнародного кредитування.

Поняття та особливості факторингу. Механізм здійснення факторингової операції. Поняття та особливості форфейтингу. Механізм здійснення форфейтингової операції. Поняття, суб'єкти та особливості лізингу. Види лізингових операцій та їх характеристика. Проектне фінансування як засіб сприяння експорту. Інвестиційна спрямованість проектного фінансування. Порівняльна характеристика нестандартних форм кредитування, їх переваги та недоліки.

Тема 5. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси

5.1. Сутність та еволюція формування світового ринку праці.

Сутність, структура та особливості формування міжнародного ринку праці. Об'єктивна необхідність й історико-економічні аспекти міжнародних переміщень населення. Міжнародний ринок робочої сили та передумови його формування. Найзначніші сегменти у структурі міжнародного ринку праці. Етапи розвитку міжнародного переміщення робочої сили.

5.2. Сутність, види, причини міжнародної міграції робочої сили.

Сутність, класифікація та особливості міжнародних міграційних процесів. Спонукальні причини міграції населення. Основні соціально-економічні причини міжнародної трудової еміграції. Офіційні джерела інформації про міграцію робочої сили. Напрямки сучасних міграційних потоків.

5.3. Економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.

Характерні риси міжнародної міграції в сучасних умовах розвитку світового господарства. Соціально-демографічні аспекти і наслідки міграції робочої сили для її експортерів та імпортерів.

5.4. Особливості сучасного розвитку ринку праці.

Особливості сучасного розвитку ринку праці. Основні моделі трудових відносин, які характеризують сучасний світовий ринок праці.

5.5. Державне регулювання міграційних процесів.

Державне регулювання ринку робочої сили. Одно-, двостороннє, багатостороннє регулювання в рамках

5.6. Роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародної міграції робочої сили.

інтеграційних угруповань. Напрямки регулювання процесів міграції робочої сили. Роль міжнародних організацій в регулюванні міграційних процесів. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура і напрямки діяльності. Характеристика державної міграційної політики США, Канади Австралії. Україна у світових міграційних процесах та її перспективи на міжнародному ринку праці. Сучасні масштаби міграційного руху населення України.

Тема 6. Світова валютна система

6.1. Сутність, структура та основні етапи формування світової валютної системи.

Валютна система як форма організації та регулювання валютних відносин. Сутність міжнародної та світової валютних систем. Головні завдання та функції світової валютної системи. Порівняльна характеристика світової та національної валютних систем. Структурні складові та основні вимоги для успішного функціонування світової валютної системи. Основні етапи розвитку міжнародної валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи: основні принципи, загальна характеристика, причини кризи та особливості. Європейська валютна система як форма регулювання валютних відносин країн Західної Європи. Історія створення Європейської валютної систем.

6.2. Валютний курс як основний елемент світової валютної системи.

Поняття «валюта», види валют. Міжнародні розрахункові валютні одиниці: СДР, ЄВРО. Конвертованість валюти. Валютний курс, валютний паритет. Теорія паритету купівельної спроможності валютного курсу. Види валютних курсів. Загальна характеристика режимів валютних курсів. Валютне котирування та методи його визначення.

6.3. Світовий валютний ринок: сутність, структура та тенденції сучасного розвитку.

Передумови створення, поняття, учасники, особливості та функції валютного ринку. Структура валютного ринку. Валютний ринок України. Діяльність Української міжбанківської валютної біржі (УМВБ). Торгівля банківськими металами в Україні. Правила використання готівкової іноземної валюти в Україні. Пункти обміну іноземної валюти та порядок їх організації.

6.4. Державна валютна політика: сутність та форми.

Поняття та структура валютної політики держави. Девізна політика як засіб регулювання курсу національної валюти. Дисконтна політика як метод приваблення іноземного капіталу в країну. Диверсифікація валютних резервів як засіб мінімізації валютних ризиків. Застосування валютних обмежень з метою впливу на обсяги здійснюваних валютних операцій.

6.5. Роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародних валютних відносин.

Міждержавні валютно-кредитні організації, що належать до системи інституціональних структур регулювання світової економіки і валютно-фінансових відносин.

Тема 7. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

7.1. Сутність, особливості та умови вибору міжнародних розрахунків при організації експортних та імпорتنих операцій.

Вибір форми міжнародних розрахунків при здійсненні експортно-імпорتنих операцій. Порядок організації розрахунків за міжнародними угодами. Ризики, що виникають при міжнародних платежах.

7.2. Основні форми міжнародних розрахунків та їх характеристика.

Поняття, особливості та специфіка міжнародних розрахунків. Переваги та недоліки форм міжнародних розрахунків.

7.3. Сутність та структура платіжного балансу країни.

Платіжний баланс (ПБ), як відображення усіх операцій, зв'язаних з міжнародними розрахунками країни. Критерії та принципи розрахунку ПБ. Методологія складання платіжного балансу. Основні відмінності між розрахунковим і платіжним балансами. Джерела інформації про ПБ

7.4. Методика складання платіжного балансу країни.

Стандартна схема платіжного балансу за методологією МВФ. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Зміст та структура рахунку поточних та капітальних операцій; фінансового рахунку.

7.5. Методи регулювання платіжного балансу країни.

Макроекономічні фактори, які впливають на стан ПБ. Методи балансування ПБ. Теорії та моделі платіжного балансу.

Змістовий розділ 2

Сучасний механізм управління діяльністю суб'єктів світового господарства в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації

Тема 8

Міжнародна регіональна економічна інтеграція

8.1. Сутність, головні передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.

Сутність, головні передумови і цілі міжнародної економічної інтеграції. Етапи розвитку інтеграційних процесів і їх характеристика. Економічні наслідки інтеграції країн. Статичний та динамічний ефекти міжнародної економічної інтеграції. Ефект створення торгівлі. Ефект відхилення торгівлі.

8.2. Типи інтеграційних об'єднань.

країнах СНД; об'єктивні передумови та перспективи розвитку.

8.3. Оцінка міжнародних інтеграційних процесів.

Умови інтеграції країни у регіональні угруповання. Критерії оцінки ефективності розвитку міжнародної економічної інтеграції.

8.4. Сучасні інтеграційні угруповання країн.

Особливості розвитку західноєвропейської інтеграції. Європейський союз та Європейська асоціація вільної торгівлі. Розвиток інтеграційних процесів у Північно-американському регіоні та Латинській Америці. Економічна інтеграція в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Азії та Африці. Інтеграційні процеси в

Тема 9

Глобалізація економічного розвитку

9.1. Формування економічної єдності світу.

Поглиблення інтернаціоналізації світового господарства. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.

9.2. Особливості сучасної економічної глобалізації.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку.

9.3. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми. Глобальна енергетична проблема. Міжнародний тероризм у контексті безпеки світової спільноти. Координація міжнародної економічної політики.

Тема 10.

Механізм формування ланцюгів поставок у світовій економіці

10.1. Роль логістики у розвитку міжнародного бізнесу.

Еволюція виробничо-логістичних концепцій. Сутність логістики, її основні категорії.

10.2. Сутність та класифікація ланцюгів поставок у міжнародному бізнесі.

Управлінські підходи до визначення сутності ланцюга поставок. Прямий, розширений та максимальний ланцюг поставок. Основні характеристики ланцюга поставок.

10.3. Концепція управління ланцюгами поставок у сфері міжнародного бізнесу.

Концепція SCM, сутність, принципи та напрями. Еволюція інтеграції ланцюгів поставок. Сучасні тенденції управління ланцюгами поставок.

Тема 11.

Компанії в глобальній економіці: рішення щодо експорту, аутсорсинг і транснаціональні корпорації

11.1. Вплив глобалізації на міжнародну економічну діяльність компаній.

Міжнародна економічна діяльність: сутність, види. Мотиви, форми, бар'єри виходу компаній на закордонні ринки.

11.2. Аутсорсинг як ефективний інструмент підвищення конкурентоспроможності компаній на світовому ринку.

Сутність, класифікація аутсорсингу. Переваги та недоліки використання аутсорсингу у міжнародному бізнесі. Практика використання аутсорсингу в розвинених країнах.

11.3. Транснаціональні корпорації (ТНК) як головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності.

Транснаціональний бізнес: сутність, еволюція, сучасна стратегія. Роль внутрішньокорпоративного обміну. Суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Тема 12

Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

12.1. Необхідність і значення інтеграції України до світового господарства. Загальні цілі міжнародної економічної політики України

Передумови входження України до світового економічного простору. Місце та роль України у світовій економічній системі.

12.2. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ.

Загальні цілі міжнародної економічної політики України. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Україна як член СОТ: зовнішні детермінанти економічного

розвитку країни.

12.3. Пріоритети України в регіональному співробітництві.

Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України.

Перелік практичних та семінарських занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У навчальному процесі для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів з дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» передбачено застосування таких методів навчання: проблемні лекції, міні-лекції, кейс-метод, презентації.

Проблемні лекції передбачають разом із розглядом основного лекційного матеріалу розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які мають актуальне значення для теорії та практики та відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається (тема 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11).

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень (тема 1, 5, 7, 12).

Робота в малих групах дає змогу структурувати практичні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування (теми 1-12).

Лекційна форма проведення занять передбачає застосування таких методів: пояснювально-ілюстративного, методу проблемного викладу, дискусії, дистанційних та медіа технологій навчання (проблемна лекція, відеолекція, лекція-конференція, лекція-діалог) (теми 1-12).

Практичні заняття передбачають застосування методів: частково-пошукового, дослідницького, інтерактивного (робота в малих групах, кейс-метод, презентації, ділові ігри, банки візуального супроводу) (тема 1-12).

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів, мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів).

Форми поточного оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

фронтальне опитування. Протягом семестру студенти проходять опитування за лекційним матеріалом за темами 1, 3, 5, 7, 9, 11. Максимальна оцінка за кожне опитування – 5 балів. Загальна кількість балів 30;

індивідуальне опитування. Протягом семестру студенти проходять індивідуальне опитування за матеріалом практичних занять за темами 2, 4, 6, 8, 10, 12. Максимальна оцінка – 5 балів за кожне. Загальна кількість балів 30;

контрольні роботи. Протягом семестру студенти пишуть 3 контрольні роботи. Перша контрольна робота включає теми 1-2 та оцінюється у 5 балів, друга контрольна робота – теми 6-7 та оцінюється у 5 балів, третя контрольна робота охоплює теми 10-11 та оцінюється у 5 балів. Максимальна оцінка за контрольні роботи – 15 балів;

колоквіуми. Протягом семестру студенти пишуть 2 колоквіуми. Максимальна оцінка за два колоквіуми – 25 балів.

Колоквіум 1 включає теми 1-7. Структура колоквіуму 1: 1) 20 тестових питань (10 балів), 2) практичне завдання (максимальна оцінка – 5 балів).

Колоквіум 2 включає теми 8-12. Структура колоквіуму 2: 1) 10 тестових питань (5 балів), 2) практичне завдання (максимальна оцінка – 5 балів).

Самостійна робота здобувача включає:

опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

вивчення окремих тем та питань, що передбачені для самостійного опрацювання;

підготовка до практичних занять;

підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку відповідно до графіку навчального процесу. Максимальна сума балів за залік складає 100 балів, мінімальна – 60 балів.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту»

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Міжнародна економічна система	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція за питаннями: 1. Міжнародний поділ праці (МПП), як основа міжнародної економічної системи 2. Основні форми МПП: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва 3. Етапи та особливості розвитку сучасного світового господарства 4. Сутність, предмет та структура міжнародних економічних відносин		
	Семинарське заняття	Семинарське заняття за темою : «Сутність та основні форми міжнародних економічних відносин».		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; розрахунок показників рівня інтегрованості країни в систему МЄВ	Фронтальне опитування	5
Тема 2. Світовий ринок товарів та послуг	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Теорії міжнародної торгівлі. 2. Сутнісна характеристика та структура світового ринку товарів та послуг 3. Організаційні форми міжнародної торгівлі. 4. Особливості ціноутворення в міжнародній торгівлі. 5. Міжнародна комерційні та некомерційні зв'язки. 6. Основні тенденції в міжнародній торговельній політиці. 7. Регулювання міжнародних торговельних відносин.		

	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Розрахунок індексу внутрішньогалузевої торгівлі в умовах збалансованої та незбалансованої зовнішньої торгівлі. Визначення абсолютних та порівняльних переваг країни. Розрахунок альтернативної ціни».	Поточна контрольна робота	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; розрахунок показників рівня інтегрованості країни в міжнародну економічну систему.	Індивідуальне опитування	5
Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Міжнародний рух капіталу: сутність, умови та форми. 2. Прямі іноземні інвестиції: сутність, склад, причини та наслідки. 3. Портфельні іноземні інвестиції: причини, сутність та види. 4. Інвестиційний клімат країни: сутність, фактори формування та складові елементи. 3.5. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти.		
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: «Мотивація міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції та портфельні іноземні інвестиції: спільні та відмінні риси. Інвестиційний клімат та інвестиційний ризик: методи оцінки».		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо оцінки інвестиційного клімату країни.	Фронтальне опитування	5
Тема 4. Світовий фінансовий ринок та міжнародний кредит	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність, передумови створення та принципи світового фінансового ринку 2. Функції та структура світового фінансового ринку 3. Класифікація суб'єктів світових фінансових ринків 4. Сутність та класифікація міжнародних кредитів 5. Сучасні форми міжнародного кредитування.		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Розрахунок лізингових платежів, використання форфейтингу та факторингу»		

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; дослідження еволюції розвитку світового фінансового ринку за його елементами.	Індивідуальне опитування	5
Тема 5. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція за питаннями: 1. Сутність та еволюція формування світового ринку праці. 2. Сутність, види, причини міжнародної міграції робочої сили. 3. Економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили. 4. Особливості сучасного розвитку ринку праці. 5. Державне регулювання міграційних процесів. 6. Роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародної міграції робочої сили		
	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: «Сучасні центри тяжіння робочої сили. Особливості сучасного розвитку ринку праці. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції для країн базування, країн-реципієнтів робочої сили та світової економіки».		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання завдань щодо аналізу основних моделей трудових відносин, які характеризують сучасний світовий ринок праці.	Фронтальне опитування	5
Тема 6. Світова валютна система	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Генезис світових валютних систем. 2. Види та характеристики валют світу. 3. Види міжнародних розрахунків 4. Структура платіжного балансу та його значення. Методи регулювання платіжного балансу.		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Розрахунок валютного курсу методом прямого та оберненого котирування; крос-курсу, номінального та реального валютного курсу, номінального ефективного та реального ефективного валютного курсу. Визначення рівня ревальвації та девальвації валюти».		

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання завдань щодо розрахунку вартості контракту з використанням різних цін контракту та цін платежу та курс-курсу валют.	Індивідуальне опитування	5
Тема 7. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція за питаннями: 1. Сутність, особливості та умови вибору міжнародних розрахунків при організації експортних та імпорتنих операцій. 2. Основні форми міжнародних розрахунків та їх характеристика. 3. Сутність та структура платіжного балансу країни. 4. Методика складання платіжного балансу країни. 5. Методи регулювання платіжного балансу країни.	Колоквіум	15
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Вибір оптимальної форми розрахунків для країни-експортера, країни-імпортера. Порядок організації розрахунків за міжнародними угодами. Структурування платіжного балансу згідно шостої редакції Міжнародного валютного фонду. Аналіз статей платіжного балансу та вплив їх зміни на зовнішньоекономічну політику країни».	Поточна контрольна робота	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; дослідження факторів впливу на стан платіжного балансу країни; методи регулювання платіжного балансу в розвинених країнах, країнах з трансформаційною економікою.	Фронтальне опитування	5
Тема 8. Міжнародна регіональна економічна інтеграція	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Сутність, головні передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції. 2. Типи інтеграційних об'єднань. 3. Оцінка міжнародних інтеграційних процесів. 4. Сучасні інтеграційні угруповання країн.		
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Визначення статичних та динамічних ефектів інтеграції в залежності від характеру зовнішньоторговельної політики держави».		
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; дослідження принципів та рівнів міжнародної економічної інтеграції	Індивідуальне опитування	5
Тема 9. Глобалізація економічного розвитку	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Формування економічної єдності світу. 2. Особливості сучасної економічної глобалізації. Її основні прояви. Загрози та можливості. 3. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин та шляхи їх вирішення. 4. Особливості сучасної геоekonomічної моделі розвитку України в міжнародному контексті		
	Семінарське заняття	Семінарське заняття на тему: «Суб'єктивна та об'єктивна глобалізація: сучасні тенденції прояву та наслідки».		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; рейтинг країн світу за рівнем глобалізації.	Фронтальне опитування	5
Тема 10. Механізм формування ланцюгів поставок у світовій економіці	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Роль логістики у розвитку міжнародного бізнесу. 2. Сутність та класифікація ланцюгів поставок у міжнародному бізнесі. 3. Концепція управління ланцюгами поставок у сфері міжнародного бізнесу.		
	Семінарське заняття	Семінарське заняття на тему: «Концепція SCM, сутність, принципи та напрями. Еволюція інтеграції ланцюгів поставок. Сучасні тенденції управління ланцюгами поставок в розвинених країнах».		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; концептуальні підходи до організації ланцюгів поставок у міжнародному бізнесі.	Індивідуальне опитування	5
Тема 11. Компанії в глобальній економіці	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями: 1. Вплив глобалізації на міжнародну економічну діяльність компаній. 2. Аутсорсинг як ефективний інструмент підвищення конкурентоспроможності компаній на світовому ринку.		

: рішення щодо експорту, аутсорсинг і транснаціональні корпорації		3. Транснаціональні корпорації (ТНК) як головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності.		
	Практичне заняття	Семінарське заняття за темою «Переваги та недоліки використання аутсорсингу у міжнародному бізнесі. Практика використання аутсорсингу в розвинених країнах, країнах, що розвиваються та в країнах з трансформаційною економікою».	Письмова контрольна робота	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.	Фронтальне опитування	5
Тема 12. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція за питаннями: 1. Необхідність і значення інтеграції України до світового господарства. Загальні цілі міжнародної економічної політики України. 2. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ. 3. Пріоритети України в регіональному співробітництві.	Колоквіум	10
	Семінарське заняття	Практичне заняття за темою: «Визначення потенційних інтеграційних переваг України за умов її взаємодії з Європейським Союзом»		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; інтеграційні пріоритети України в умовах глобалізації світової економіки	Індивідуальне опитування	5
Загальна кількість балів				100

Рекомендована література

Основна

1. Бестужева С. В. Основи міжнародних економіки та менеджменту: опорний конспект лекцій [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9365>.

2. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : навчальний посібник у схемах і таблицях / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна та ін. – Електрон. текстові дан. (17,7 МБ). – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 249 с. – Загол. з титул. екрану. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27473>.

3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна, В. А. Вовк, Ю. Б. Доброскок. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 166 с.

4. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, С. В. Громенкова [та ін.]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 165 с.

5. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України: навч.-практ. посіб. [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 197 с.

Додаткова

6. Бестужева С. В., Козуб В. О. Економічне забезпечення розвитку суб'єктів господарювання у сфері міжнародного бізнесу: формування ефективної системи ризик-менеджменту / С. В. Бестужева, В. О. Козуб // Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки: монографія / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2021. – С. 4-52. – Режим доступу

7. Бестужева С. В., Козуб В. О. Теоретико-методичні аспекти визначення впливу глобалізаційних процесів на розвиток економіки України / С. В. Бестужева, В. О. Козуб // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Випуск 36, 2021 р. – С. 25-30.

8. Бестужева С. В. Теоретико-методичне забезпечення підвищення рівня екологічної безпеки України в умовах євроінтеграції / С. В. Бестужева, І. В. Литовченко, В. О. Бестужев // Науковий погляд: економіка та управління. – 2019. – №1 (63). – С. 149-159.

9. Бестужева С. В. Сучасні проблеми та перспективи інвестиційного співробітництва України / Т. В. Шталь, С. В. Бестужева, А. П. Пестун // Приазовський економічний вісник. – 2019. – №2 (13). – С. 31-36.

10. Бестужева С. В. Розвиток валютної політики України в контексті євроінтеграції: методичний аспект / С. В. Бестужева, Т. С. Бунчикова // Економічні студії. Випуск 1 (27) березень 2020 р.– Львів, 2020. – С. 27-35.

11. Бестужева С. В. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України / Н. В. Проскурніна, С. В. Бестужева, В.О. Козуб // Економіка та суспільство. – 2022. – Вип. 36. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1149/1107>

12. Бестужева С. В. Методичні аспекти формування міжнародної товарної стратегії підприємства з використанням методів оптимізації / С. В. Бестужева, В. О. Козуб // Інфраструктура ринку. – 2022. – Вип. 65. – С. 3-7. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/65_2022/3.pdf

Інформаційні ресурси

13. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. – Режим доступу : <http://unwto.org>.

14. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Режим доступу : <http://imf.org>.

15. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. – Режим доступу : <http://iom.org>.

16. Офіційний сайт Світового банку. – Режим доступу : <http://worldbank.org>.

17. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. – Режим доступу : <http://wto.org>.

18. Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. – Режим доступу : ec.europa.eu/eurostat.

19. Офіційний сайт ЮНКТАД. – Режим доступу : <http://unctad.org>.

20. Сторінка курсу «Основи міжнародних економіки та менеджменту» на платформі Moodle (персональна навчальна система) : веб-сайт. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9365>.